

HE 58/2018 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi opintotukilain 4 ja 5 a §:n muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi opintotukilakia ja lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatuesta annettua lakia siten, että opintotukeen ja koulumatkatukeen oikeuttaviksi opinnoiksi katsotaan perusopetuslaissa säädetyn oppivelvollisuuden ylittäneille järjestetty perusopetus. Kyseinen opiskelu katsotaan päätoimiseksi, jos opintojen laajuus olisi vähintään 22 kurssia lukuvuodessa.

Työttömyysturvalakiin tehtäisiin lisäksi opintotukea koskevan lainsäädännön muutoksista johtuva muutos päätoimisen opiskelun määritelmään.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä elokuuta 2018.

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila ja ehdotetut muutokset

1.1 Nykytila

Opintotukilain (65/1994) 4 §:ssä säädetään opintotukeen oikeuttavista opinnoista. Opintotukeen oikeuttavia opintoja ovat oppivelvollisuuden jälkeen harjoitettavat opinnot alkaen kansanopistojen järjestämistä perusopetuslain (628/1998) mukaisista opinnoista aina yliopistolain mukaisiin tieteellisiin jatkotutkintoihin. Opintotukea voi saada myös ammattikorkeakoululain (558/2009) 10 §:n 3 momentissa tarkoitettuun maahanmuuttajille suunnattuun koulutukseen, maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävään lukiokoulutukseen valmistavaan yhden lukuvuoden ja vähintään 25 kurssin laajuiseen opintokokonaisuuteen sekä maahanmuuttajille suunnattuun ammatilliseen koulutukseen valmentavaan koulutukseen.

Opintotukilain 4 §:n 3 momentissa säädetään muista kuin korkeakouluopinnoista, joihin voi saada opintotukea. Opintotukea myönnetään myös opiskelijalle, joka suorittaa muuta kuin ammatillista koulutusta tai lukiokoulutusta vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa (632/1998) tarkoitettussa kansanopistossa tai liikunnan koulutuskeskuksessa taikka Saamelaisalueen koulutuskeskuksesta annetussa laissa (252/2010) tarkoitettussa koulutuskeskuksessa. Säännöksen perusteella opintotukea myönnetään kansanopistossa suoritettaviin perusopetuslain mukaisiin opintoihin. Muulla tavoin järjestetyt perusopetuslain mukaiset opinnot ovat täten opintotuen ulkopuolella.

Ammatilliset ja muut kuin korkeakoulu tai lukio-opinnot ovat päätoimisia, kun opintojen laajuus on keskimäärin vähintään kolme opintoviikkoa tai 4,5 osaamispistettä opiskelukuukautta kohti. Kun opintojen laajuutta ei ole mitoitettu opintoviikkoina eikä osaamispisteinä, edellytetään opetus- tai koulutusohjelman mukaiseen opetukseen tai opintoihin kuuluvaan harjoitteluun osallistumista keskimäärin vähintään 25 viikkotuntia. Työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus on kuitenkin aina päätoimista.

Muussa kuin korkeakoulussa opintotukea voidaan myöntää säännönmukaisen opiskeluajan päätyttyä enintään 12 kuukauden ajalle. Säännönmukaisella opiskeluajalla tarkoitetaan opinnoille säädettyä pidentämätöntä opiskelu- tai suoritusaikaa taikka opetus suunnitelman tai opetusohjelman mukaista suoritusaikaa, jos suoritusajasta ei säädetä laissa.

Lukio-opintoja tai ammatillisia opintoja harjoittavan opiskelijan asunnon ja oppilaitoksen välisestä päivittäisestä koulumatkasta aiheutuviin kustannuksiin maksetaan koulumatkatukea. Koulumatkatukeen on 1.1.2018 alkaen oikeutettu Suomessa asuva opiskelija, joka opiskelee Suomessa päätoimisesti lukiolaisissa (629/1998) säädettyssä lukiokoulutuksessa tai maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävässä lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa, ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) 5 §:ssä säädettyyn ammatilliseen perustutkintoon johtavassa koulutuksessa, ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 7 §:ssä säädettyssä valmentavassa koulutuksessa, Pelastusopistosta annetussa laissa (607/2006) tarkoitettussa ammatilliseen tutkintoon johtavassa koulutuksessa tai Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksesta annetussa laissa (1316/2006) tarkoitettussa ammatilliseen tutkintoon johtavassa koulutuksessa. Oppivelvollisuusiän ylittäneillä ei ole oikeutta perusopetuslain mukaiseen kuljetusetuun.

Koulumatkatuen saamisen keskeinen edellytys on, että yhdensuuntainen koulumatka on vähintään kymmenen kilometriä ja kuukausittaiset koulumatkakustannukset ylittävät 54 euroa. Tuen kilometri- ja kustannusrajoitusten tarkoituksena on kohdentaa tuki niille, joilla on sekä pitkä

koulumatka että merkittävät kustannukset. Liikennepoliittiset olosuhteet on haluttu ottaa huomioon siten, että opiskelijan matkustustapa voi olla joukkoliikenne tai koulutuksen järjestäjän järjestämä koulukuljetus taikka lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatuesta annetun lain (48/1997) 4 a §:ssä säädettyjen edellytysten täytyessä muu soveltuva oma matkustustapa. Koulumatkatuen myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että opiskelijalla on vähintään seitsemän koulumatkatukeen oikeuttavaa yhdensuuntaista matkaa viikossa yhdenjaksoisen vähintään 18 päivän ajan. Opiskelijan käyttäessä koulumatkaansa joukkoliikennettä matkakustannukset korvataan käytetyn kulkuneuvon halvimman opiskelijalle kuukautta vastaavalle ajalle tarkoitetun lipputuotteen hinnan mukaan. Opiskelijan kulkiessa koulumatkansa koulutuksen järjestäjän järjestämässä kuljetuksessa taikka käyttäessään nk. Waltti -lippujärjestelmää koulumatkakustannusten laskentaperusteista säädetään opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella. Opiskelija maksaa laskennallisista koulumatkakustannuksista aina enintään 43 euroa.

Työttömyysturvajärjestelmän tarkoituksena on turvata työttömän työnhakijan taloudelliset mahdollisuudet hakea työtä ja parantaa edellytyksiään päästä tai palata työmarkkinoille korvaamalla työttömyydestä aiheutuvia taloudellisia menetyksiä. Ensisijaisesti päätoimisen opiskelun aikaista toimeentuloa varten on opintotukijärjestelmä. Jotta henkilöllä olisi oikeus joko työttömyysetuuteen tai opintotukeen, opintojen päätoimisuus määritellään työttömyysturvalaissa (1290/2002) ja opintotukilainsäädännössä mahdollisimman yhdenmukaisesti.

Työttömyysturvalain mukaan päätoimisella opiskelijalla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen. Perusopetuslaissa tarkoitettuja perusopintoja opiskelevaa pidetään päätoimisena opiskelijana, jos opintojen opetusohjelman mukainen laajuus on keskimäärin vähintään 25 viikkotuntia.

Työnhakijalla voi olla oikeus omaehtoisen päätoimisen opiskelun tukemiseksi maksettavaan työttömyysetuuteen joko julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) tai kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) perusteella. Opiskelun tukeminen työttömyysetuudella edellyttää muun muassa sitä, että työnhakijalla on työ- ja elinkeinotoimiston toteama koulutustarve. Jos opintojen tavoitteena on perusopetuksen oppimäärän suorittaminen, opintojen muodostama kokonaisuutta voidaan tukea enintään 48 kuukauden ajan. Kotoutumisen edistämisestä annetun lain perusteella voidaan tukea myös sivutoimista opiskelua.

1.2 Nykytilan arviointi

Hallituksen kotouttamista koskevan toimintasuunnitelman vuosille 2016-2019 (valtioneuvoston periaatepäätös Valtion kotouttamisohjelmasta) mukaisesti aikuisten perusopetus uudistuu 2018 paremmin maahanmuuttajien tarpeita vastaavaksi. Aikuisena perusopetuksen ja lukion oppimäärän voi suorittaa yleensä aikuislukiossa, nk. päivälukioiden aikuislinjoilla tai kansanopistossa. Lukutaitovaiheen sekä alkua- ja päättövaiheen kattava oppimäärä on laajuudeltaan yhteensä enintään neljän vuoden mittainen. Päätoimisesti opiskellen opinnot tulee suorittaa kuitenkin enintään viidessä vuodessa. Oppimäärä on kaikki kolme vaihetta mukaan luettuna vähintään 111 kurssia.

Hallituksen kotouttamista koskevan toimintasuunnitelman mukaan tavoitteena on, että oppivelvollisuusiän ylittäneillä on tosiasialliset mahdollisuudet suorittaa perusopetuksen oppimäärä. Osana tätä tavoitetta suunnitelmassa ehdotetaan, että opintotukilakia muutetaan siten, että oppivelvollisuusiän ylittäneet voivat saada opintotukea päätoimisiin perusasteen opintoihin. Opintotuki- ja koulumatkatukioikeutta tulisi täten laajentaa muissa oppilaitoksissa kuin kansanopistoissa oppivelvollisuusiän jälkeen suoritettaviin perusopetuksen oppimäärän mukaisiin opintoihin.

Erityisesti luku- ja kirjoitustaidottomien aikuisten maahanmuuttajien koulutustarpeiden turvaamiseksi opintotuki- ja koulumatkatukioikeutta olisi perusteltua laajentaa siten, että opiskelijalla olisi oikeus niihin hänen suorittaessaan oppivelvollisuuden jälkeen päätoimisesti perusopetuksen oppimäärän mukaisia opintoja. Muutoksesta olisi hyötyä niille oppivelvollisuusiän ylittäneille, joilta puuttuu perusasteen Suomen perusopetuslain mukaisen perusopetuksen oppimäärän suorittaminen. Opintotukea ja koulumatkatukea voisivat hakea esimerkiksi työmarkkinoiden ulkopuolelta tulevat, kuten pitkään kotona lasta hoitaneet äidit. Erityisesti muutoksesta olisi hyötyä niille maahanmuuttajille, jotka eivät voi opiskella työttömyysturvalla. Opintotukea voisivat hakea myös ne päätoimiset opiskelijat, joille omaehtoisen opiskelun tukemiseksi maksettavan työttömyysetuuden 48 kuukautta ei ole riittävä opintojen loppuun saattamiseksi.

Tarvetta aikuisten perusopetukseen arvioidaan olevan noin 5 000 oppivelvollisuusiän ylittäneellä (HE 178/2016 vp). Oppivelvollisuusiän ylittäneillä ei ole oikeutta perusopetuslain mukaiseen kuljetusetuun. Lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatuesta annetun lain soveltamisalaa ja koulumatkatukioikeutta olisi täten perusteltua laajentaa perusopetuslaissa säädettyä oppivelvollisuusiän ylittäneille järjestettyyn perusopetukseen.

1.3 Keskeiset ehdotukset

Opintotukeen ja koulumatkatukeen ehdotetaan olevan oikeus opiskelijalla, joka suorittaa perusopetuslaissa säädettyä oppivelvollisuusiän ylittäneille järjestettyä perusopetusta. Ehdotettu muutos olisi perusteltu opiskelijoiden yhdenvertaisen kohtelun sekä etuusjärjestelmien väliinputoamisten estämiseksi. Ehdotettu opintotuki- ja koulumatkatukioikeuden laajennus edistäisi erityisesti niiden aikuisten jatko-opintoihin tai työmarkkinoille hakeutumista, joilla on puutteellinen peruskoulutus.

Oppivelvollisuusiän ylittäneille järjestetty perusopetuslain mukainen opiskelu olisi ehdotuksen mukaan päätoimista, jos opintojen laajuus on vähintään 22 kurssia lukuvuodessa. Ehdotettu säännös on tarpeen opintotuen myöntämiseksi päätoimisesti perusopetuksen opintoja harjoittaville oppivelvollisuusiän ylittäneille opiskelijoille.

Työttömyysturvalaissa säädettyä päätoimisen opiskelijan määritelmää muutettaisiin opintotukilainsäädäntöön esitettyjä muutoksia vastaavasti. Opiskelijalla olisi muidenkin etuuden saamisen edellytysten täytyessä oikeus joko ensisijaiseen opiskelun aikaisen toimeentulon turvaamiseen tarkoitettuun opintotukeen tai työttömyysetuuteen. Päätoimisina pidettäisiin oppivelvollisuusiän ylittäneille järjestettyjä perusopetuslain mukaisia opintoja, joiden laajuus on vähintään 22 kurssia lukuvuodessa. Kotoutujilla säilyisi mahdollisuus nykyisin edellytyksin opiskella perusopetuslaissa tarkoitettuja opintoja työttömyysetuudella tuettuna, huolimatta mainittujen opintojen tulemisesta myös opintukioikeuden piiriin.

2 Esityksen vaikutukset

2.1 Valtiontaloudelliset vaikutukset

Opintotukioikeuden laajennus oppivelvollisuusiän ylittäneille voisi enimmillään lisätä opintotukimenoja vuositason arviolta 1,1 miljoonaa euroa, jos oppivelvollisuusiän ylittäneitä perusopetuksen opiskelijoita aloitaisi opintotuen piirissä vuosittain noin 250 ja he olisivat tuen (opintoraha ja valtiontakaus opintolainalle) piirissä arviolta enintään kaksi lukuvuotta. Tällöin vuosittain olisi enintään 500 opintotuen saajaa. Koulumatkatukioikeuden laajennus oppivelvollisuusiän ylittäneille perusopetuksen opiskelijoille lisäisi koulumatkatukimenoja vain vä-

hän, koska hyvin harvalla opiskelijalla olisi tarvetta koulumatkatukeen. Jos vuosittain arviolta 150 oppivelvollisuusiän ylittänyttä voisi saada koulumatkatukea, aiheutuisi siitä lisämenoja enintään 300 000 euroa.

Aikuisten maahanmuuttajien koulutustarpeiden turvaamiseksi olisi perusteltua laajentaa opintotukioikeutta siten, että perusasteen opintoihin saisi opintotukea myös muissa oppilaitoksissa kuin kansanopistoissa. Ehdotettu muutos olisi perusteltu opiskelijoiden yhdenvertaisen kohtelun sekä etuusjärjestelmien väliinputoamisten estämiseksi. Vuonna 2018 määräraharave olisi arviolta 300 000 euroa ja vuodesta 2019 lähtien arviolta 1,1 miljoonaa euroa vuosittain. Arvio perustuu siihen, että opintorahaa saavia oppivelvollisuusiän ylittäneitä perusopetuksen opiskelijoita olisi opintotuen piirissä vuosittain enintään 500. Opintorahaa maksettaisiin enintään kahtena lukuvuonna (keskimäärin 240 €/kk) ja vuositasolla yleensä yhdeksänä kuukautena. Päätoiminen perusasteen opintojen suorittaminen opintotuella olisi vaihtoehto erityisesti niille, jotka ovat työmarkkinoiden ulkopuolella ja joilla ei ole muita rahoituslähteitä.

Koulumatkatukioikeutta olisi perusteltua laajentaa opintotukioikeuden laajennuksen yhteydessä. Tällöin Suomessa asuva opiskelija, joka opiskelee Suomessa päätoimisesti perusopetuslain 46 §:ssä säädettyssä oppivelvollisuusiän ylittäneille järjestetyssä perusopetuksessa voisi saada koulumatkatukea opiskellessaan päätoimisesti ja säännöllisesti. Vakiintuneen tulkinnan mukaan oppivelvollisuus päättyy viimeistään sen vuoden kevätlukukauden päättyessä, kun oppilas täyttää 17 vuotta.

Jos koulumatkatukea käyttäisi arviolta 30 prosenttia päätoimisesti aikuisten perusopetuksessa opiskelevista, vuonna 2018 määräraharave olisi arviolta 60 000 euroa ja vuonna 2019 tarve olisi 200 000 euroa. Arvio perustuu siihen, että koulumatkatukea saavia oppivelvollisuusiän ylittäneitä perusopetuksen opiskelijoita olisi koulumatkatuen piirissä lähivuosina 150. Koulumatkatukea maksettaisiin kahtena lukuvuonna (163 €/kk) ja vuositasolla yhdeksänä kuukautena.

Pääosa oppivelvollisuusiän ylittäneistä perusopetuslain mukaisia opintoja suorittavista henkilöistä on arvion mukaan maahanmuuttajia. Jos maahanmuuttaja täyttää kotoutumisen edistämistä annetussa laissa säädetty edellytykset, jotka koskevat omaehtoisten opiskelun tukemista työttömyysetuudella, opiskelua tuettaisiin jatkossa työttömyysetuudella nykyistä vastavasti. Tämän vuoksi muutoksesta ei arvioida aiheutuvan muutoksia työttömyysturvameneihin.

2.2 Vaikutukset opiskelijan talouteen ja asemaan

Opintotukioikeus ja koulumatkatukioikeus laajenisivat oppivelvollisuusiän ylittäneille järjestettyyn perusopetukseen parantaen erityisesti työmarkkinoiden ulkopuolelta opiskelemaan tulevien aikuisten, erityisesti maahanmuuttajien taloudellisia edellytyksiä päätoimiseen opiskeluun. Opintotuki soveltuu aikuisopiskelijoilla opintojen aikaisen toimeentulon turvaamiseen, jos muut rahoitusvaihtoehdot (työttömyysturva ja aikuiskoulutustuki) eivät ole mahdollisia. Koulumatkatukioikeus edistäisi koulutukseen hakeutumista ja kohdentuisi erityisesti niille opiskelijoille, joilla on pitkä koulumatka ja merkittävät koulumatkakustannukset.

2.3 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Ehdotetut muutokset aiheuttaisivat lisätyötä opintotuen- ja koulumatkatuen toimeenpanossa erityisesti suunnittelu- ja käyttöönottovaiheessa.

Työttömyysturvajärjestelmän osalta muutos arvioidaan niin vähäiseksi, ettei sillä ole vaikutusta työttömyysturvajärjestelmän toimeenpanosta huolehtiviin työ- ja elinkeinotoimistoihin, työttömyyskassoihin ja Kansaneläkelaitokseen.

2.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Opintotukioikeuden ja koulumatkatukioikeuden laajennus parantaisi opintotuen kattavuutta erilaisiin koulutustarpeisiin sekä edistäisi oppivelvollisuusiän ylittäneiden jatkokoulutuskelpoisuutta ja työllistymistä.

3 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu opetus- ja kulttuuriministeriössä yhteistyössä Kansaneläkelaitoksen kanssa. Työttömyysturvaan liittyvät muutokset on valmisteltu yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön sekä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa.

Esitykseen liittyvät muutosehdotukset olivat lausunnoilla hallituksen esitysten HE 121/2017 vp ja HE 139/2017 vp yhteydessä. Lausuntokierroksella kyseisistä muutosehdotuksista lausui- vat Ammattiosaamisen kehittämissyhdistys AMKE ry, Kansaneläkelaitos, Opetushallitus, Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto - SAKKI ry, Suomen Lukiolaisten Liitto sekä valtiovarainministeriö.

Lausunnoissa pidettiin perusteltuna sisällyttää opintotuen ja koulumatkatuen piiriin perusope- tuslaissa säädetyn oppivelvollisuusiän ylittäneille tarkoitettua perusopetuksen opiskelijat. Valtiovarainministeriö edellytti, että uudistus toteutetaan opetus- ja kulttuuriministeriön hallin- nonalan menokehyksen puitteissa. Muutosten valtiontaloudelliset vaikutukset täsmentyivät jatkovalmistelun aikana. Koska esitykseen ei ole sisällöllisesti tullut edellisen lausuntokier- roksen jälkeen muita kuin vähäisiä vaikutusarvioita koskevia muutoksia, ei tätä hallituksen esitystä lähetetty uudelleen lausuntokierrokselle.

Työttömyysturvalakiin esitetty muutos sisältyi hallituksen eduskunnalle antamaan esitykseen HE 121/2017 vp. Työttömyysturvalain muutosta ei toteutettu mainitussa hallituksen esitykses- sä ehdotetulla tavalla, koska opintotukilainsäädäntöön esitettävät vastaavat muutokset viiväs- tyivät.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Opintotukilaki

4 §. *Opintotukeen oikeuttavat opinnot.* Pykälän 3 momentin 4 kohta olisi uusi. Kohdan mukaan muussa oppilaitoksessa opintotukea myönnetään opiskelijalle, joka suorittaa perusopetuslaissa säädettyä oppivelvollisuusiän ylittäneille järjestettyä perusopetusta, josta säädetään perusopetuslain 46 §:ssä.

Nykyinen 3 momentin 4 kohta siirrettäisiin uudeksi 5 kohdaksi.

Perusopetuslain 25 §:n mukaan oppivelvollisuus alkaa sinä vuonna, jona lapsi täyttää seitsemän vuotta. Oppivelvollisuus päättyy, kun perusopetuksen oppimäärä on suoritettu tai kun oppivelvollisuuden alkamisesta on kulunut kymmenen vuotta. Vakiintuneen tulkinnan mukaan oppivelvollisuus päättyy viimeistään sen vuoden kevätlukukauden päättyessä, kun oppilas täyttää 17 vuotta.

5 a §. *Päätoimiset opinnot.* Pykälän uudessa 5 momentissa säädettäisiin, että oppivelvollisuusiän ylittäneille järjestetty perusopetuslain mukainen opiskelu on päätoimista, jos opintojen laajuus on vähintään 22 kurssia lukuvuodessa. Säännös perustuu siihen, että kaikki vaiheet sisältäen oppivelvollisuusiän ylittäneille järjestetty perusopetuksen mukaisen oppimäärän mukainen opiskelu voi päätoimisena kestää enintään viisi vuotta. Oppimäärä on kaikki kolme vaihetta mukaan luettuna 111 kurssia mikä on 22 kurssia lukuvuotta kohden.

1.2 Laki lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatuesta

Lain nimeä ehdotetaan muutettavaksi koulumatkatukilaiksi, koska esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lain soveltamisalaa sekä koulumatkatukseen oikeuttavaa koulutuksen määrittelyjä. Esityksen mukaan laissa säädettäisiin tuen myöntämisestä oppivelvollisuusiän ylittäneiden tarkoitettuja perusopetuksen opintoja, lukio-opintoja tai ammatillisia opintoja harjoittavan opiskelijan asunnon ja oppilaitoksen välisestä päivittäisestä koulumatkasta aiheutuviin kustannuksiin. Oppivelvollisuusiän ylittäneille tarkoitettu perusopetus tulisi ehdotetun 2 pykälän mukaisesti koulumatkatuen piiriin.

1 §. *Soveltamisala.* Voimassa olevan pykälän 1 momentin mukaan laissa säädetään tuen myöntämisestä lukio-opintoja tai ammatillisia opintoja harjoittavan opiskelijan asunnon ja oppilaitoksen välisestä päivittäisestä koulumatkasta aiheutuviin kustannuksiin. Tukea kutsutaan koulumatkatueksi. Pykälän 2 momentin mukaan koulumatkatuki maksetaan valtion varoista.

Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että tässä laissa säädetään tuen myöntämisestä oppivelvollisuusiän ylittäneiden tarkoitettuja perusopetuksen opintoja, lukio-opintoja tai ammatillisia opintoja harjoittavan opiskelijan asunnon ja oppilaitoksen välisestä päivittäisestä koulumatkasta aiheutuviin kustannuksiin. Tukea kutsutaan koulumatkatueksi.

2 §. *Koulumatkatukeen oikeuttava koulutus.* Voimassa olevan pykälän 1 momentin mukaan koulumatkatukeen on oikeutettu Suomessa asuva opiskelija, joka opiskelee Suomessa päätoimisesti lukiolaissa säädettyssä lukiokoulutuksessa tai maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävässä lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa, ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (630/1998) 3 §:ssä säädettyssä koulutuksessa, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (631/1998) säädettyssä näyttötutkintona suoritettavassa ammatilliseen perus-

tutkintoon valmistavassa omaehtoisessa koulutuksessa, Pelastusopistosta annetussa laissa tarkoitettuun ammatilliseen tutkintoon johtavassa koulutuksessa tai Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksesta annetussa laissa tarkoitettuun ammatilliseen tutkintoon johtavassa koulutuksessa.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi 1 momenttia siten, että ensimmäisen kohdan mukaan koulumatkatukeen on oikeutettu Suomessa asuva opiskelija, joka opiskelee Suomessa päätoimisesti perusopetuslain 46 §:ssä säädettyssä oppivelvollisuusiän ylittäneille järjestetyssä perusopetuksessa. Vakiintuneen tulkinnan mukaan oppivelvollisuus päättyy viimeistään sen vuoden kevätlukukauden päättyessä, kun oppilas täyttää 17 vuotta.

1.3 Työttömyysturvalaki

2 luku Etuuden saamisen yleiset työvoimapolitiittiset edellytykset

10 §. Opiskelu. Pykälän 2 momentin 5 kohta olisi uusi. Se vastaisi opintotukilakiin tehtäviä muutoksia siten, että päätoimisina opintoina pidettäisiin myös oppivelvollisuusiän ylittäneille järjestettyjä perusopetuslain mukaisia opintoja, joiden laajuus on vähintään 22 kurssia lukuvuodessa.

Nykyinen 2 momentin 5 kohta siirrettäisiin uudeksi 6 kohdaksi.

Voimaantulo. Jos työnhakijan opinnot ovat alkaneet ennen lain voimaan tuloa ja opinnot on katsottu sivutoimisiksi, työnhakija säilyttäisi oikeutensa työttömyysetuuteen muiden edellytysten täytyessä esitetystä muutoksesta huolimatta. Ennen lain voimaantuloa alkaneita 2 luvun 10 §:n 2 momentin uudessa 5 kohdassa tarkoitettuja opintoja ei voitaisi tukea työttömyysetuudella julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa tarkoitettulla tavalla, koska tuettavien opintojen edellytetään olevan päätoimisia.

1.4 Laki opintotukilain muutoksenhakulautakunnasta

1 §. Tehtävä ja toimivalta. Lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkasta annetun lain nimi ehdotetaan muutettavaksi koulumatkatukilakiin. Pykälässä viitataan kyseiseen lakiin, minkä vuoksi lakiviittaus muutettaisiin koulumatkatukilakiin.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Lakiesitykseen ei sisälly uusia asetuksenantovaltuuksia, mutta lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkasta annetun lain nimen muuttaminen koulumatkatukilakiin vaatisi vastaavia muutoksia lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkasta annettuun valtioneuvoston asetukseen (530/2015) sekä eräiden koulumatkakustannusten laskentaperusteista annettuun opetusministeriön asetukseen (544/2015).

3 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä elokuuta 2018.

4 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Esitys liittyy perustuslaissa turvatuista perusoikeuksista erityisesti sivistyksellisiin oikeuksiin ja perustoimeentulon turvaan. Perustuslain 16 §:n mukaan jokaisella on oikeus maksuttomaan perusopetukseen ja julkisen vallan on turvattava, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään,

HE 58/2018 vp

jokaiselle yhtäläinen mahdollisuus saada kykijensä ja erityisten tarpeidensa mukaisesti myös muuta kuin perusopetusta sekä kehittää itseään varattomuuden sitä estämättä.

Oppivelvollisuusiän ylittäneille järjestetyn perusopetuksen katsominen opintotukeen ja koulumatkatukeen oikeuttaviksi opinnoiksi mahdollistaisi yhtäläisen mahdollisuuden saada kykijensä ja erityisten tarpeidensa mukaisesti myös muuta kuin perusopetusta sekä kehittää itseään varattomuuden sitä estämättä.

Perustuslakivaliokunta on katsonut, että perustoimeentuloa turvaavat sosiaaliturvajärjestelmät on laadittava siten kattaviksi, ettei niiden ulkopuolelle jää väliinpuotoajaryhmiä. Järjestelmien ei valiokunnan mukaan kuitenkaan tarvitse ulottua sellaisiin henkilöihin, joilla on lakisääteiset turvajärjestelmät ja oma tilanteensa muutoin kokonaisuutena arvioiden toimeentulon edellytykset, vaikka heidän normaalit toimeentulomahdollisuutensa ovatkin esimerkiksi työttömyyden johdosta heikentyneet (PeVL 16/1996 vp ja PeVL 17/1996 vp). Lisäksi perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti pitänyt mahdollisena, ettei kaikkien työttömyyden aikaista toimeentuloa turvata samalla tavoin. Erottelujen tulee kuitenkin olla hyväksyttäviä perusoikeusjärjestelmän kannalta (PeVL 27/2009 vp).

Työttömyysturvalain päätoimisen opiskelijan määritelmä olisi yhdenmukainen opintotukilainsäädännön muutosten kanssa. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että jos henkilöllä ei ehdotettujen muutosten jälkeen olisi oikeutta työttömyysetuuteen, hänellä olisi kuitenkin oikeus opintotukeen. Ottaen huomioon perustuslakivaliokunnan edellä mainitut lausunnot päätoimisen opiskelijan määritelmään ehdotettu muutos ei ole ristiriidassa perustuslain kanssa.

Hallituksen käsityksen mukaan ehdotettuun lakiin ei sisälly sellaisia perusoikeuksien rajoituksia, joiden vuoksi esitystä ei voitaisi käsitellä lain säätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

opintotukilain 4 ja 5 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan opintotukilain (65/1994) 4 §:n 3 momentti ja 5 a §, sellaisina kuin ne ovat, 4 §:n 3 momentti laissa 539/2017 ja 5 a § laissa 960/2017, seuraavasti:

4 §

Opintotukeen oikeuttavat opinnot

Muussa oppilaitoksessa opintotukea myönnetään opiskelijalle, joka suorittaa:

- 1) ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017) säädettyä koulutusta;
- 2) lukiolaissa (629/1998) säädettyä lukiokoulutusta tai maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävää lukiokoulutukseen valmistavaa koulutusta;
- 3) muuta kuin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettua koulutusta vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa (632/1998) tarkoitettussa kansanopistossa tai liikunnan koulutuskeskuksessa taikka Saamelaisalueen koulutuskeskuksesta annetussa laissa (252/2010) tarkoitettussa koulutuskeskuksessä;
- 4) perusopetuslain (628/1998) 46 §:ssä säädettyä oppivelvollisuusiän ylittäneille järjestettyä perusopetusta; tai
- 5) muun alan viranomaisten kuin opetusviranomaisten valvomaa 1 kohdassa tarkoitettua koulutusta vastaavaa ammatillista koulutusta.

---

5 a §

Päätoimiset opinnot

Päätoimisia ovat opinnot, joiden tavoitteena on korkeakoulututkinnon suorittaminen. Muut korkeakouluopinnot ovat päätoimisia, kun opintojen laajuus on keskimäärin vähintään viisi opintopistettä opiskelukuukautta kohti.

Lukio-opinnot ovat päätoimisia, jos niiden oppimäärän mukainen laajuus on yhteensä vähintään 75 kurssia tai jos ne suoritetaan ammatillisen perustutkinnon yhteydessä aikuisille suunnatun oppimäärän mukaisina lukio-opintoina. Päätoimisiksi opinnoiksi katsotaan myös maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävä lukiokoulutukseen valmistava yhden lukuvuoden ja vähintään 25 kurssin laajuinen opintokokonaisuus. Lukio-opinnoissa edellytetään lisäksi, että opiskelija osallistuu lukukauden aikana vähintään 10 kurssiin tai niitä vastaaviin opintoihin taikka kahteen ylioppilastutkintoon kuuluvaan kokeeseen. Sisäoppilaitoksessa järjestetyt lukio-opinnot katsotaan kuitenkin aina päätoimisiksi.

Päätoimista on ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukainen koulutus, jonka tavoitteena on ammatillisen perustutkinnon tai tutkinnon osan taikka ammatilliseen koulutukseen

HE 58/2018 vp

valmentavan koulutuksen tai työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen suorittaminen. Ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon tai mainittujen tutkintojen osien suorittaminen on päätoimista, jos opiskelijan henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa sovittu opintojen laajuus on vähintään 4,5 osaamispistettä opiskelukuukautta kohti.

Muut kuin 1—3 momentissa tarkoitetut opinnot ovat päätoimisia, jos opetusohjelman mukainen laajuus on keskimäärin vähintään 25 viikkotuntia, 4,5 osaamispistettä tai kolme opintoviikkoa opiskelukuukautta kohti.

Oppivelvollisuuden ylittäneille järjestetty perusopetuslain mukainen opiskelu on päätoimista, jos opintojen laajuus on vähintään 22 kurssia lukuvuodessa.

Ulkomaisessa oppilaitoksessa opinnot ovat päätoimisia, jos oppilaitos on määritellyt ne päätoimisiksi. Korkeakouluopinnot voidaan katsoa päätoimisiksi myös, jos opintojen laajuus vastaa keskimäärin vähintään viittä opintopistettä opiskelukuukautta kohti. Muut opinnot voidaan katsoa päätoimisiksi myös, jos opetussuunnitelman mukainen laajuus on keskimäärin vähintään 25 viikkotuntia. Opintotukea ei kuitenkaan myönnetä kokonaan etäopintoina järjestettäviin opintoihin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

2.

Laki

lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatuesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatuesta annetun lain (48/1997) nimike, 1 §:n 1 momentti ja 2 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 2 §:n 1 momentti laeissa 53/2011, 1244/2013 ja 540/2017, seuraavasti:

Koulumatkatukilaki

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään tuen myöntämisestä oppivelvollisuusiän ylittäneille tarkoitettuja perusopetuksen opintoja, lukio-opintoja tai ammatillisia opintoja harjoittavan opiskelijan asunnon ja oppilaitoksen välisestä päivittäisestä koulumatkasta aiheutuviin kustannuksiin. Tukea kutsutaan koulumatkatueksi.

---

2 §

Koulumatkatukeen oikeuttava koulutus

Koulumatkatukeen on oikeutettu Suomessa asuva opiskelija, joka opiskelee Suomessa päätoimisesti:

- 1) perusopetuslain (628/1998) 46 §:ssä säädettyssä oppivelvollisuusiän ylittäneille järjestetyssä perusopetuksessa;
  - 2) lukiolaissa (629/1998) säädettyssä lukiokoulutuksessa tai maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävässä lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa;
  - 3) ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) 5 §:ssä säädettyssä ammatilliseen perustutkintoon johtavassa koulutuksessa tai 7 §:ssä säädettyssä valmentavassa koulutuksessa;
  - 4) Pelastusopistosta annetussa laissa (607/2006) tarkoitettussa ammatilliseen tutkintoon johtavassa koulutuksessa; tai
  - 5) Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksesta annetussa laissa (1316/2006) tarkoitettussa ammatilliseen tutkintoon johtavassa koulutuksessa.
-

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 ____.

3.

Laki

työttömyysturvalain 2 luvun 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työttömyysturvalain (1290/2002) 2 luvun 10 §:n 2 momentin 5 kohta, sellaisena kuin se on laissa 906/2017, ja
lisätään 2 luvun 10 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 1001/2012 ja 906/2017, uusi 6 kohta seuraavasti:

2 luku

Etuuden saamisen yleiset työvoimapolitiittiset edellytykset

10 §

Opiskelu

Päätöisinä pidetään:

-
- 5) oppivelvollisuuden ylittäneille järjestettyjä perusopetuslain (628/1998) mukaisia opintoja, joiden laajuus on vähintään 22 kurssia lukuvuodessa;
6) muita kuin 1—5 kohdassa tarkoitettuja opintoja, joiden opetusohjelman mukainen laajuus on keskimäärin vähintään 25 viikkotuntia.
-

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 ____ .
Työnhakijan opintoihin, jotka ovat alkaneet ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa ollutta 2 luvun 10 §:n 2 momenttia.

4.

Laki

opintotuen muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan opintotuen muutoksenhakulautakunnasta annetun lain (1080/2012) 1 §:n 1 momentti seuraavasti:

1 §

Tehtävä ja toimivalta

Opintotuen muutoksenhakulautakunta (*muutoksenhakulautakunta*) toimii ensimmäisenä muutoksenhakuasteena opintotukilain (65/1994) sekä koulumatkatukilain (48/1997) mukaisissa asioissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 _____.

Helsingissä 19 päivänä huhtikuuta 2018

Pääministeri

Juha Sipilä

Eurooppa-, kulttuuri- ja urheiluministeri Sampo Terho

1.

Laki

opintotukilain 4 ja 5 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan opintotukilain (65/1994) 4 §:n 3 momentti ja 5 a §, sellaisina kuin ne ovat, 4 §:n 3 momentti laissa 539/2017 ja 5 a § laissa 960/2017, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Opintotukeen oikeuttavat opinnot

Opintotukeen oikeuttavat opinnot

Muussa oppilaitoksessa opintotukea myönnetään opiskelijalle, joka suorittaa:

1) ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017) säädettyä koulutusta;

2) lukiolaissa (629/1998) säädettyä lukio-koulutusta tai maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävää lukiokoulutukseen valmistavaa koulutusta;

3) muuta kuin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettua koulutusta vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa (632/1998) tarkoitettussa kansanopistossa tai liikunnan koulutuskeskuksessa taikka Saamelaisalueen koulutuskeskuksesta annetussa laissa (252/2010) tarkoitettussa koulutuskeskuksessa; tai

4) muun alan viranomaisten kuin opetusviranomaisten valvomaa 1 kohdassa tarkoitettua koulutusta vastaavaa ammatillista koulutusta.

Muussa oppilaitoksessa opintotukea myönnetään opiskelijalle, joka suorittaa:

1) ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017) säädettyä koulutusta;

2) lukiolaissa (629/1998) säädettyä lukio-koulutusta tai maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävää lukiokoulutukseen valmistavaa koulutusta;

3) muuta kuin 1 tai 2 kohdassa mainittua koulutusta vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa (632/1998) tarkoitettussa kansanopistossa tai liikunnan koulutuskeskuksessa taikka Saamelaisalueen koulutuskeskuksesta annetussa laissa (252/2010) tarkoitettussa koulutuskeskuksessa;

4) *perusopetuslain (628/1998) 46 §:ssä säädettyä oppivelvollisuusiän ylittäneille järjestettyä perusopetusta; tai*

5) muun alan viranomaisten kuin opetusviranomaisten valvomaa 1 kohdassa tarkoitettua koulutusta vastaavaa ammatillista koulutusta.

5 a §

5 a §

Päätoimiset opinnot

Päätoimiset opinnot

Päätoimisia ovat opinnot, joiden tavoitteena on korkeakoulututkinnon suorittaminen.

Päätoimisia ovat opinnot, joiden tavoitteena on korkeakoulututkinnon suorittaminen.

Voimassa oleva laki

Muut korkeakouluopinnot ovat päätoimisia, kun opintojen laajuus on keskimäärin vähintään viisi opintopistettä opiskelukuukautta kohti.

Lukio-opinnot ovat päätoimisia, jos niiden oppimäärän mukainen laajuus on yhteensä vähintään 75 kurssia tai jos ne suoritetaan ammatillisen perustutkinnon yhteydessä aikuisille suunnatun oppimäärän mukaisina lukio-opintoina. Päätoimiseksi opinnoiksi katsotaan myös maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävä lukiokoulutukseen valmistava yhden lukuvuoden ja vähintään 25 kurssin laajuinen opintokokonaisuus. Lukio-opinnoissa edellytetään lisäksi, että opiskelija osallistuu lukukauden aikana vähintään 10 kurssiin tai niitä vastaaviin opintoihin taikka kahteen ylioppilastutkintoon kuuluvaan kokeeseen. Sisäoppilaitoksessa järjestetyt lukio-opinnot katsotaan kuitenkin aina päätoimiseksi.

Päätoimista on ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukainen koulutus, jonka tavoitteena on ammatillisen perustutkinnon tai tutkinnon osan taikka ammatilliseen koulutukseen valmentavan koulutuksen tai työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen suorittaminen. Ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon tai mainittujen tutkintojen osien suorittaminen on päätoimista, jos opiskelijan henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa sovittu opintojen laajuus on vähintään 4,5 osaamispistettä opiskelukuukautta kohti.

Muut kuin 1—3 momentissa tarkoitetut opinnot ovat päätoimisia, jos opetusohjelman mukainen laajuus on keskimäärin vähintään 25 viikkotuntia, 4,5 osaamispistettä tai kolme opintoviikkoa opiskelukuukautta kohti.

Ulkomaisessa oppilaitoksessa suoritettavat opinnot ovat päätoimisia, jos oppilaitos on määritellyt ne päätoimiseksi. Korkeakouluopinnot voidaan katsoa päätoimiseksi myös, jos opintojen laajuus vastaa keskimäärin vähintään viittä opintopistettä opiskelukuukautta kohti. Muut opinnot voidaan katsoa päätoimiseksi myös, jos opetussuunnitelman mukainen laajuus on keskimäärin vähintään

Ehdotus

Muut korkeakouluopinnot ovat päätoimisia, kun opintojen laajuus on keskimäärin vähintään viisi opintopistettä opiskelukuukautta kohti.

Lukio-opinnot ovat päätoimisia, jos niiden oppimäärän mukainen laajuus on yhteensä vähintään 75 kurssia tai jos ne suoritetaan ammatillisen perustutkinnon yhteydessä aikuisille suunnatun oppimäärän mukaisina lukio-opintoina. Päätoimiseksi opinnoiksi katsotaan myös maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävä lukiokoulutukseen valmistava yhden lukuvuoden ja vähintään 25 kurssin laajuinen opintokokonaisuus. Lukio-opinnoissa edellytetään lisäksi, että opiskelija osallistuu lukukauden aikana vähintään 10 kurssiin tai niitä vastaaviin opintoihin taikka kahteen ylioppilastutkintoon kuuluvaan kokeeseen. Sisäoppilaitoksessa järjestetyt lukio-opinnot katsotaan kuitenkin aina päätoimiseksi.

Päätoimista on ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukainen koulutus, jonka tavoitteena on ammatillisen perustutkinnon tai tutkinnon osan taikka ammatilliseen koulutukseen valmentavan koulutuksen tai työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen suorittaminen. Ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon tai mainittujen tutkintojen osien suorittaminen on päätoimista, jos opiskelijan henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa sovittu opintojen laajuus on vähintään 4,5 osaamispistettä opiskelukuukautta kohti.

Muut kuin 1—3 momentissa tarkoitetut opinnot ovat päätoimisia, jos opetusohjelman mukainen laajuus on keskimäärin vähintään 25 viikkotuntia, 4,5 osaamispistettä tai kolme opintoviikkoa opiskelukuukautta kohti.

Oppivelvollisuuden ylittäneille järjestetty perusopetuslain mukainen opiskelu on päätoimista, jos opintojen laajuus on vähintään 22 kurssia lukuvuodessa.

Ulkomaisessa oppilaitoksessa suoritettavat opinnot ovat päätoimisia, jos oppilaitos on määritellyt ne päätoimiseksi. Korkeakouluopinnot voidaan katsoa päätoimiseksi myös, jos opintojen laajuus vastaa keskimäärin vähintään viittä opintopistettä opiskelukuukautta kohti. Muut opinnot voidaan katsoa päätoimiseksi myös, jos opetussuunnitelman mukainen laajuus on keskimäärin vähintään

HE 58/2018 vp

Voimassa oleva laki

25 viikkotuntia. Opintotukea ei kuitenkaan myönnetä kokonaan etäopintoina järjestettäviin opintoihin.

Ehdotus

25 viikkotuntia. Opintotukea ei kuitenkaan myönnetä kokonaan etäopintoina järjestettäviin opintoihin.

_____ *Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .*

2.

Laki

lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatuesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatuesta annetun lain (48/1997) nimike, 1 §:n 1 momentti ja 2 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 2 §:n 1 momentti laeissa 53/2011, 1244/2013 ja 540/2017, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Soveltamisala

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään tuen myöntämisestä lukio-opintoja tai ammatillisia opintoja harjoittavan opiskelijan asunnon ja oppilaitoksen välisestä päivittäisestä koulumatkasta aiheutuviin kustannuksiin. Tukea kutsutaan koulumatkatueksi.

Tässä laissa säädetään tuen myöntämisestä *oppivelvollisuusiän ylittäneille tarkoitettuja perusopetuksen opintoja*, lukio-opintoja tai ammatillisia opintoja harjoittavan opiskelijan asunnon ja oppilaitoksen välisestä päivittäisestä koulumatkasta aiheutuviin kustannuksiin. Tukea kutsutaan koulumatkatueksi.

2 §

2 §

Koulumatkatukeen oikeuttava koulutus

Koulumatkatukeen oikeuttava koulutus

Koulumatkatukeen on oikeutettu Suomessa asuva opiskelija, joka opiskelee Suomessa päätoimisesti:

Koulumatkatukeen on oikeutettu Suomessa asuva opiskelija, joka opiskelee Suomessa päätoimisesti:

1) lukiolaissa (629/1998) säädettyssä lukio-koulutuksessa tai maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävässä lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa;

1) *perusopetuslain (628/1998) 46 §:ssä säädettyssä oppivelvollisuusiän ylittäneille järjestetyssä perusopetuksessa;*

2) ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) 5 §:ssä säädettyyn ammatilliseen perustutkintoon johtavassa koulutuksessa;

2) lukiolaissa (629/1998) säädettyssä lukio-koulutuksessa tai maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävässä lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa;

3) ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 7 §:ssä säädettyssä valmentavassa koulutuksessa;

3) ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) 5 §:ssä säädettyssä *ammattiliseen perustutkintoon johtavassa koulutuksessa tai 7 §:ssä säädettyssä valmentavassa koulutuksessa;*

4) Pelastusopistosta annetussa laissa

HE 58/2018 vp

Voimassa oleva laki

4) Pelastusopistosta annetussa laissa (607/2006) tarkoitetussa ammatilliseen tutkintoon johtavassa koulutuksessa; tai

5) Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksesta annetussa laissa (1316/2006) tarkoitetussa ammatilliseen tutkintoon johtavassa koulutuksessa.

Ehdotus

(607/2006) tarkoitetussa ammatilliseen tutkintoon johtavassa koulutuksessa; tai

5) Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksesta annetussa laissa (1316/2006) tarkoitetussa ammatilliseen tutkintoon johtavassa koulutuksessa.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .

3.

Laki**työttömyysturvalain 2 luvun 10 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työttömyysturvalain (1290/2002) 2 luvun 10 §:n 2 momentin 5 kohta, sellaisena
 kuin se on laissa 906/2017, ja
lisätään 2 luvun 10 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 1001/2012 ja 906/2017,
 uusi 6 kohta seuraavasti:

<i>Voimassa oleva laki</i>	<i>Ehdotus</i>
2 luku	2 luku
Etuuden saamisen yleiset työvoimapolitiittiset edellytykset	Etuuden saamisen yleiset työvoimapolitiittiset edellytykset
10 §	10 §
<i>Opiskelu</i>	<i>Opiskelu</i>

Päätöisinä pidetään:

1) opintoja, joiden tavoitteena on ammatti-korkeakoulututkinnon, ylemmän ammatti-korkeakoulututkinnon taikka yliopistossa suoritettavan alemman tai ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaminen;

2) ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaisia opintoja, joiden tavoitteena on ammatillisen perustutkinnon tai tutkinnon osan, ammatilliseen koulutukseen valmentavan koulutuksen tai työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen suorittaminen;

3) lukio-opintoja, joiden oppimäärän mukainen laajuus on yhteensä vähintään 75 kurssia; sisäoppilaitoksessa järjestetyt lukio-opinnot katsotaan kuitenkin aina päätöisiksi;

4) muita kuin 1—3 kohdassa tarkoitettuja ammatillisia valmiuksia antavia opintoja, joiden opintosuunnitelman mukainen laajuus on keskimäärin vähintään viisi opintopistettä, kolme opintoviikkoa tai 4,5 osaamispistettä opiskelukuukautta kohti;

Päätöisinä pidetään:

5) *oppivelvollisuusiän ylittäneille järjestet-*

HE 58/2018 vp

Voimassa oleva laki

5) muita kuin 1—4 kohdassa tarkoitettuja opintoja, joiden opetusohjelman mukainen laajuus on keskimäärin vähintään 25 viikkotuntia.

Ehdotus

tyttä perusopetuslain (628/1998) mukaisia opintoja, joiden laajuus on vähintään 22 kurssia lukuvuodessa;

6) muita kuin 1—5 kohdassa tarkoitettuja opintoja, joiden opetusohjelman mukainen laajuus on keskimäärin vähintään 25 viikkotuntia.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Työnhakijan opintoihin, jotka ovat alkaneet ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa ollutta 2 luvun 10 §:n 2 momenttia.

4.

Laki

opintotuen muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan opintotuen muutoksenhakulautakunnasta annetun lain (1080/2012) 1 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Tehtävä ja toimivalta

Tehtävä ja toimivalta

Opintotuen muutoksenhakulautakunta (muutoksenhakulautakunta) toimii ensimmäisenä muutoksenhakuasteena opintotukilain (65/1994) sekä lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatuesta annetun lain (48/1997) mukaisissa asioissa.

Opintotuen muutoksenhakulautakunta (*muutoksenhakulautakunta*) toimii ensimmäisenä muutoksenhakuasteena opintotukilain (65/1994) sekä *koulumatkatukilain* (48/1997) mukaisissa asioissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .